

maar eens naar de gerechtshoven, dan kunt u zich overtuigen, hoeveel kinderen en jonge mensen in onze dagen met den strafrechter in aanraking komen.

Algemeen ziet men in, dat hiertegen iets gedaan moet worden. 't Is maar de vraag, wat! Het ligt in den geest van den tijd om congressen te beleggen, doormiddel waarvan men komen wil tot moreel herstel van onze jeugd.

Hoewel ik de goede bedoelingen daarvan gaarne respecteer, ben ik toch van meening, dat andere wegen moeten worden ingeslagen, om onze ontspoorde jeugd te redden.

Groningen.

K. VAN HUIZEN.

De getallen van Dachau.

In aansluiting aan wat we in deze rubriek onlangs opmerkten over de verhouding van de getallen der te Dachau gevangenen gehouden „geestelijken“ schrijft een lezer ons:

Mag ik een bescheiden poging wagen eenige andere inlichtingen te verstrekken over de getallenverhouding der in Dachau gevangenen gezette R.-K. en Protest. geestelijken? Nauwkeuriger inlichtingen zullen U ongetwijfeld in de eerste plaats anderen kunnen geven. Zelf echter wil ik U uit mijn verlijf van 8 maanden in Dachau iets over bovengenoemde getallenverhouding mede te deelen.

Wanneer, zooals uit den samenhang blijkt, Ds Martin Niemöller met de Protestantische geestelijken, Duitse geestelijken heeft bedoeld (immers werden zij gesteld t.o. Duitse priesters), dan is het aantal van 45 nog zeer geflatteerd. In den tijd, dien ik in Dachau in het geestelijken blok doorbracht (October 1944—Mei 1945) waren er niet meer dan hoogstens 20; met de Tsjechen meer ± 30. Nu is mij uit gesprekken met Hollandsche en predikanten daar ter plaats wel gebleken, dat er voorheen niet veel meer waren. Enkelens slechts waren ontslagen (later volgde er nog een, die zich voor krijgsdienst opgegeven had), enkelen waren er gestorven. Maar op hen zal Ds M. Niemöller wel niet gedoeld hebben, daar het eijfer, dat hij van de R.-K. geestelijken geeft, vrijwel gelijk is aan dat in Maart—April 1945 (Tsjechen inbegrepen). In bovengenoemd aantal Protest. geestelijken is één Pool inbegrepen (uit Bromberg, hooft Duitser van afkomst). Met de Polen mee bedroeg het aantal R.-K. geestelijken uiteindelijk 1050 (onstreeks de bevrijding). Dat het aantal van 2000 Poolse geestelijken, dat, gedurende de 2e helft van Dachau's bestaan, daar gevangenen is geweest, het aantal R.-K. geestelijken uit Duitsland zeker voor 100 % overtreft, zegt uiteraard niet veel ten ondele van de laatste categorie, daar deze reeds lang voor 1939 haar „pioniers“ verloren had en voorts de Poolse geestelijkheid qua Poolach veel slochter aanwezig stond. (Wat voor de R.-K. Duitse geestelijkheid gold, geldt uiteraard ook voor de Protestantische; c.f. ook het art. van Ds H. Knoop in „Geref. Mededeelingenblad“ van 25 Januari j.l.)

Het spreekt vanzelf, dat voor een juiste beoordeling der getallenverhouding weinig terzake doen de feiten op grond waarvan deze R.-K. en Protest. Duitse geestelijken gegrepen zijn. Ten eerste waren er aan beide zijden gevallen, die niet met den politiek of religieus maatschap waren te maken. Ten tweede is dat in de meeste gevallen niet meer objectief na te gaan.

Wel is natuurlijk van betekenis een juiste kennis van het aantal functionerende R.-K. en Protest. geestelijken tijdens het Hitler-regime, hun onderlinge getalverhouding en dan ook het in rekening brengen behalve van den in „de Waagschaal“ vermelde factor, van dezen dat aan de beroeping van candidaten in de Belfijnsche onoverkomelijke hindernissen in den weg waren gelegd.

Voor het vaststellen van een volledig overzicht-in-eijfers van wat de Duitse geestelijkheid in het algemeen leed, hebben de eijfers van Dachau wel een doorslaggevend betekenis, aangezien daarheen, vooral tijdens den oorlog, nagenoeg alle predikanten en priesters zijn overgebracht. Of zulk een volledig overzicht wel echter ooit gegeven zal kunnen worden, zal, mede dank zij de beruchte N(recht) und N(ebel)-methode, wel steeds de vraag blijven.

Tenslotte nog deze bijzonderheid: In het filiaalgeallach (10 K.M. van Dachau) was o.a. een Evangelische predikant, die deel uitmaakte van de Luftwaffe met onze bewaking belast.

Tot zoover onze correspondent, dien wij ten eerste danken.

K. S.

De onbevredigende synodale beslissing.

In het synodocratisch kerkelijk orgaan voor Drente en Overijssel schrijft Ds J. K. Vellenga over de beslissingen zijner „appel-synode“. We citeren enkele gedeelten. Allereerst:

Het eerste besluit hield in dat het rapport van Commissie III, betrekking hebbende op het herstel der kerkelijke eenheid, door de Synode zou behandeld worden vóór het rapport van Commissie I — over de dogmatische kwesties — en dat van Commissie II — over de kerkrechtelijke kwestie — en dat wel omdat laatstgenoemde commissies nog niet met hun arbeid gereed waren.

Deze beslissing werd genomen met 29—17 stemmen. Uit deze stemmenverhouding blijkt, dat de Synode in dezen geenszins eenstemmig was. Dat was niet te verwonderen. Ongetwijfeld heeft men ter Synode beseft, dat éénheid voor de kerken niet betekent, dat men in één kerkverband bij elkaar kruipt, maar dat men het eens is in belijdenis en kerkregering. Maar als het dan den Gereformeerden

Kerken zelf nog niet geheel duidelijk is wat zij op bepaalde punten van belijdenis en kerkorde als waarheid belijden moet — daarover komen immers nog rapporten — kan men moeilijk over eenheid met anderen spreken.

Ds Vellenga zegt: 't is ongelukkig, dat men soms over 99 % 't eens is, maar dat die eene 100e procent de moeite brengt. Geen wonder: men dwingt immers om het te leeren? En anders: er uit? En die het leert, zegt toch dat hij spreekt met Gods gezag? Het zit hem niet in de percentages van al of niet gedulde opinies, doch in de bewering: God staat hier achter. Hij met 100 %. Ook als Ds Vellenga ambtsdragers schorst.

Sprekende over de dogmatische en kerkrechtelijke kwesties zegt Ds Vellenga:

Ik voor mij zou het juist geacht hebben over de kwesties eerst tot een uitspraak te komen en dan contact te zoeken met hen, die gescheiden van ons leven. Ik geloof ook dat dit zal moeten, alvorens er op dit zoeken van contact zal worden ingegaan, zoo dat al geschiedt. In elk geval zal de Synode over deze kwesties zelfstandig tot een uitspraak moeten komen.

Vervolgens:

Om te beginnen heeft de Synode besloten seven deputaten te benoemen, aan wie opgedragen wordt „contact te zoeken met de Geref. Kerken onderhoudende art. 31 K.O.“ De namen dezer deputaten zijn nog niet gepubliceerd, waarschijnlijk zijn ze ook nog niet benoemd. Maar we herinneren ons, dat er in Augustus van het vorige jaar, amper een half jaar geleden, door de destijds gehouden Synode, ook een deputatie ter samenspreking met de uitgetreden leden onzer kerken benoemd geworden is. Ze bestond uit Prof. Dr G. Ch. Aalders, Prof. Dr G. C. Berkouwer, Ds G. Bouwmeester, Ds N. Duursema, Ds P. van Strien en Ds C. van der Woude. Wat is er met deze commissie gebeurd? Is zij met haar arbeid gereed gekomen? Heeft zij contact gehad? Heeft zij rapport uitgebracht? Blijft zij gehandhaafd? We vragen maar, want we weten van niets.

Over die eerste deputaten kunnen we beter zwijgen. Trouwens over meer.

Verder:

De Synode heeft een commissie aangewezen voor de dogmatische en idem voor de kerkrechtelijke kwestie en wacht het rapport dezer commissies nog af. Men mag verwachten, dat de Synode deze commissies niet voor de vaak zal laten arbeiden, maar zekere conclusies, waartoe zij komen, zal aanvaarden, gewijzigd of ongewijzigd. Die conclusies kunnen bij een eventuele samenspreking met de Vrijgemaakten en de Chr. Gereformeerden niet over het hoofd gezien worden. Wat betekent het dan echter te zeggen, dat de samenspreking met hen moet plaats hebben „op basis van de H. Schrift en de Drie Formulieren van Eenigheid“ en wel met het doel: „gezamenlijk voorstellen te ontwerpen, welke lekken tot overeenstemming inzake leerpunten, die ons tot nu toe verdeeld houden“?

Kortom: Zal onze Synode eerst zelfstandig een oordeel uitspreken omtrent de dogmatische en kerkrechtelijke kwesties en zullen de deputaten, mede daaraan gebonden, met de anderen samenspreken? Maar hoe kan men dan zeggen, dat de bespreking staat „op de basis van de H. Schrift en de Drie Formulieren van Eenigheid“ en dat ze moet voeren „tot gezamenlijke voorstellen, welke leiden tot overeenstemming inzake de leerpunten, die ons tot nu toe verdeeld houden“?

Of wordt de dogmatische en de kerkrechtelijke kwestie straks aan het oordeel der door de kerkengroepen benoemde deputaten voorgelegd om een oplossing te zoeken? Maar wat hebben we dan te maken met Commissie I en II?

Eindelijk:

Tot nog toe gaan onze kerken er officieel van uit, dat deze schorsingen terecht hebben plaats gehad. Er zijn predikanten, ouderlingen en diakenen geschorst, omdat ze weigerden instemming te betuigen met de leerbeslissingen en de kerkrechtelijke handelingen onzer Synodes. Als er contact met deze broeders en met hen, die hen volgden, gezocht zal worden, zal dat alleen kunnen zijn, zooals het nu staat, om hen te vermanen, dat ze zich moeten bekeren. Ik zeg het nu maar eens kras, maar zoo staat de zaak.

Is dat ook het doel, waarmee de Synode deputaten benoemde teneinde contact te zoeken met de Geref. Kerken, onderhoudende art. 31 K.O.? Neen, de Synode wenscht, dat deze deputaten zullen samenspreken met de broeders om... hen te vermanen?... neen, „om gezamenlijk voorstellen te ontwerpen, welke leiden tot overeenstemming inzake leerpunten, die ons tot nu toe verdeeld houden“.

Een rondetafel-conferentie dus met geschorsten.

Men kan zeggen, dat het hier niet om geschorsten gaat, maar om hen, die vrijwillig de kerken verlaten hebben, maar deze verlaten staat toch in direct verband met de schorsingen en ik denk, dat er van de zijde der Vrijgemaakten dan ook wel op dit punt geattendeerd zal worden.

Het schijnt de bedoeling der Synode te zijn om eerst, in samenwerking met Vrijgemaakten en Chr. Gereformeerden, zoo mogelijk, vast te stellen, wat we over de „leerpunten“ moeten denken „die ons tot nu toe verdeeld houden“ en dan uit te maken of de schorsingen juist geweest zijn of niet.

We hopen ons te bedriegen met aldus de bedoeling der Synode weer te geven, want deze gang van zaken schijnt mij tactisch onmogelijk en principieel verwerpelijk.

Waarop we hopen, dat is, dat onze Synode aan onze kerken klaren wijn zal schenken ten aanzien van de vraag of de schorsingen terecht of wederrechtelijk hebben plaats gehad.

Naar mijn oordeel worden deze schorsingen door de beslissingen onzer Synode „in Frage gesteld“, al wordt het niet met zoveel woorden gezegd.

We wenschen klaar en onomwonden te weten of onze kerken, onder voorlichting der vorige Synodes, met de leerbeslissingen en schorsingen gefaald hebben of niet.

Hebben ze dat gedaan, laat deze Synode dat dan uitspreken en aantoonen.

Hebben de vorige Synodes het goed gedaan, laat ze dat bevestigen.

Weet deze Synode niet wat ze zeggen moet, laat ze dat dan zeggen; alles is beter dan er over heen te praten.

Dat is niet alleen een zaak, die de Vrijgemaakten aangaat, maar vooral ook hen, die tot nog toe op geenerlei wijze bezwaard geweest zijn, al betreurden ze den gang van zaken.

Er zijn bezwaarden genoeg; laten er niet meer bij komen door het feit, dat men doet alsof schorsing in het ambt niet zoveel betekent, of bij vergissing heeft plaats gevonden.

Naar ons gevoel kan de eenheid der Gereformeerde belijders slechts gediend worden wanneer de Synode der Gereformeerde Kerken tot een klare uitspraak komt ten aanzien van dogmatische en kerkrechtelijke kwesties en van de schorsingen, die hebben plaats gehad.

Zoolang dat niet geschied is, zal het zoeken van contact weinig geven, ja, den indruk wekken alsof men, bevreesd geworden door den omvang der scheuring, nu de rechtskwestie uit het oog verliest.

Het is onze innige bede, dat het onze Synode gegeven moge worden goede uitspraken te doen, zonder te denken aan de gevolgen, alleen ziende op de waarheid.

Tot zoover Ds Vellenga. Dezen keer volgde hij niet den stijl der „aju“-journalistiek.

Overigens — wij zijn niet heengegaan. Wij zijn ondanks uitdrukkelijke verzekering van onzen wil tot het tegendeel „heengezonden“. Ook door Dr Impeta, mederedacteur van Ds Vellenga.

K. S.

Den Hooggeachten Heer Prof. K. Schilder, Redacteur van De Reformatie, Kampen.

Hooggeachte Heer Professor,

In verband met hetgeen op de vergadering van 30 Jan. j.l. van den voortgezette Bond van Gereformeerde Vrouwenverenigingen is ter sprake gekomen over de houding van Mej. Verkade uit Schiedam, bestuurslid van den Bond van Gereformeerde Vrouwenverenigingen, waarvan in uw blad van 9 Febr. j.l. een verslag is verschenen, deel ik U mede, dat ons achteraf blijkt, dat Mej. Verkade op 23 Jan. d.a.v. haar bestuursfunctie had neergelegd.

Dit was ter vergadering niet aan het voorlopig comité bekend en is ook dien avond niet ter sprake gebracht.

Ware dit bekend geweest, dan zou daarmede rekening zijn gehouden en de bespreking over de houding van betrokkene in andere banen zijn geleid.

Het zal ons bijzonder aangenaam zijn, wanneer U dit in Uw blad, welke hulp wij voor onze publicaties nog telkens moeten inroepen, wilt doen opnemen.

Namens het voorlopig comité, met de meeste hoogachting,

A. W. BOS.

Rotterdam, 16 Februari 1946.
Middellandplein 4b.

VERZOEK AAN BEROEPBARE PREDIKANTEN EN STUDENTEN.

Men verzoekt ons in ons blad een oproep te plaatsen, gericht aan onze beroepbare predikanten en studenten, die geen gemeente hebben, om aan onze administratie hun adres op te geven, ten behoeve van onze kerken die vervulling in den predikdienst behoeven.

We hopen zoo nu en dan deze lijst in ons blad te publiceren.

Men geve naam en adres duidelijk op aan onze administratie.

Adm. De Reformatie.

GEREF. KERKEN.

(onderhoudende art. 31 K.O.)

BEROEPEN te Rouveen: N. 't Hart te Wapenveld.

Te Buitenpost: J. v. d. Zwaag te Ambt-Vollenhove.

Te Drachten: Joh. de Wal te Noordbergum.

Te Lisse: J. J. Verleur te Zalk.

AANGENOMEN naar Den Haag-West: G. Th. Koopmans te Hardenberg.

Naar Emmatil: K. Meima te Nede.

BEDANKT voor Dordrecht: G. Th. Koopmans te Hardenberg.

Voor Bilthoven: G. Th. Koopmans te Hardenberg.

Voor Bunschoten—Spakenburg: W. Vreugdenhil te Langeslag.

De Class. gehouden p. toestemming neeren h. kan. kan.

NIEUWE Kerk ist: D. Amsterdam.

Vervolges

DE M

Spreek

jaar, da

jongelings

derlijk sch

Nadat op

van de mch

principieel

en er voort

rapport van

dingen wor

in het slop

Het plan

onderverdel

Maatsch. O

elk 4 onder

Daarnaast

werpen.

Enkele sc

schetsen ov

satie, een sc

een over de

gelaten den

zijn van me

een onderw

De vrije

breiding, en

tief der ve

Met krac

gestaan, cri

ning van w

door deze ci

Voor de

als beeldbro

heid der Ge

lijdenis wor

eigen orde

In dit ja

zegen over

vragen van

de orde.

In de poli

A.R.-progr

profielrijke

Bij de Ma

wending pla

wordt van

jaartallen af

Een apart

het nieuwe

Over heel

wat princip

dat wordt b

Elke scho

drinkt was,

wordt volle

Op dit or

om des tijds

Nadat gez

Meisjesbond

Spr. is bli

ren en zij st

Om te or

ons geroepe

De mensc

goed dat hij

Zij wijst

haven van d

plaats van d

Zij herinn

reeds daarin

Zij waars

vroumen schi

Christus i

stoottroepen

handhaven e

wereid.

In Hem

alles ontvan

Nadat de

sche gasthe

Remonstrant

van het leer

gang op zoo

heeft begele

Boeft een s

Spreek h

namen.

Reformati

Zij drukt

Woord, en

linie te over

Spreek

gaat om de

om de losla

lottige gevol

Wie in de

houden. En

eventrode

krigen, mar

en brengt o